

Teja Močnik

Drobiž

Celo noč sem se premetavala po postelji in v poltemi škilila na uro. Sprva se kazalca nista premikala nikamor, njun tiktak je bil dolg in več, proti jutru pa, le za hip sem padla v dremež, se je zdelo, da so se ure spremenile v minute in potem v sekunde in potem v stotinke. Budilka je nenadoma presekala plitko dihanje in goste misli, ki so se v prostoru nabrale čez noč. Vstala sem in nisem prižgala luči. Obstala sem sredi sobe. Lahko bi še vedno mižala, lahko sploh ne bi odprla oči, pa bi pred seboj natančno videla čipko, ki jo s svojo senco rišejo bele zavese na lesenih tleh, videla bi veliko masivno omaro, zavohala bi jo, miže bi jo še močneje zavohala, vonj po uležanem lesu in sivki bi se razpusil v mojih nosnicah. Mižala bi in se pretvarjala, da čas ne teče, da cvenk v drobižnici ne igra nobene vloge. Mižala in vohala bi to sobo, če bi lahko, če jutro ne bi tako hitro spreminjalo barve, bi ponotranjala njen vonj, les in sivko in zavese in posteljnino, ki diši po zraku, po meni, po sanjah o moškem in po nečem sladkem, mogoče sladkastem kot janež. Mogoče diši bolj blago, če lahko sploh bolj blago kot janež, *Pimpinella anisum*, kot je pisalo v starih lekarniških knjigah. Dolgo nazaj sem jih prelistavala na podstrešju, komaj sem znala brati, morda sem si prav zato bolj zapomnila vsa ta čudna latinska imena, ki so zvenela kot obljubljeni dežela, ki me bo nekoč povabila, naj vstopim. Bogve, kako prepereli so zdaj že ti

listi, kakšen je njihov vonj, mogoče dišijo po nečem starinskem, mogoče sploh ne dišijo in imajo le zoprni dražeč duh po prahu.

Sklonila sem se nad posteljo, hotela sem še enkrat začutiti sladkast vonj čisto od blizu, hotela sem ga vdihniti z dotikom, želela sem si ga shraniti v kožo kot parfum, sladkast, nežni vonj, ki bi ga zavohala povsod, prišel je iz mene, prepoznala bi ga, sredi najgostejših smrek ali od vetra prepihane pokrajine, prepoznala bi ga, vse odkar so preščipnili popkavnico. Obdal me je kot prozoren plašč takrat, ko se je ugnezdil vame, in zdrknil potem z nekaj krvi na plan. Sterilne škarje so prerezale le meso, niso pa predrle nevidne popkovine, ki se je okrog osrčja razpredla kot prozorna pajkova nit. Potem sem le z roko zdrselo po odeji, čez silhueto toplega malega telesa pod njo. Razgaljena rjuha na moji strani postelje se je ohlajala.

V kuhinji ob tako zgodnji uri ni bilo še nikogar. Mama je vstajala petnajst čez peto, drugi ob pol šestih. Nihče ni želel vstajati še bolj zgodaj, zato da bi se poslavljaj. Morala bi jesti, pa vase nisem mogla spraviti ničesar, razen kozarca toplega mleka, ki sem si ga razdelila z mačjima mladičema. Potem sem zaklenila in šla.

Kovček, ki sem ga imela s seboj, je bil lahek. V njem je bilo nekaj perila, najlonk, sešila sem si tudi dve novi krili in bluzo. Vzela sem še sukance, komplet šivank, škarje in njeno sliko – kakšen drobiž je, sem pomislila, ko sem podržala fotografijo v rokah kot kakšno sveto podobico, preden sem jo zataknila v žep med prtljago.

Kovček mi je bingljaj v eni roki ves čas, ko sem hodila do postaje, in šele ko sem ga odložila, sem začutila njegovo pravo težo v nategnjenih mišicah in neprijetno bolečino, ki se je razselila po telesu in se sparila z občutkom zapuščenosti, ko je avtobus speljal izpod betonskega nadstreška. Bil je to tisti občutek, ko se od vitalnih celic odkrhajo kosi, takšni rdeči lepljivi kosmi, kot zametki embrionalnega tkiva, ki se ni dobro zasejalo in se zdaj lušči in pada ven iz telesa v ostrih krčih, tkivo polzi ven in nemogoče ga je zadržati, ven gre, v tekočinah skozi maternico, skozi kožo, skozi oči. Morda se sploh še ni polegel od takrat, ko sem tistega jutra odprla oči in se zbudila v prazni sobi. Zevala je vame kot temna molčeča votlina s tisoči brezizhodnih rovov. Zjutraj ga preprosto ni bilo več. Morda je odšel že z večernim avtobusom. Ko sem naslednji dan odpirala predale, so bili prazni. Nogavice, srajce, knjige, očala, ničesar več ni bilo tam. Zdelo se je, da je s seboj odnesel celo vonj; nisem več zavohala tistega močnega, krepkega duha po soli, ki je včasih polnil prostor, včasih pa mene. Tako dokončno je izpraznil sobo. Morda

je šel celo z istim avtobusom, na katerem sem zdaj sedela sama in s kovčkom odnašala še tisto malo, kar je po njem v tej sobi ostalo.

Še nekaj tednov po njegovem odhodu sem bruhala in preklinjala. Mama mi je z očitkom v očeh kuhala čaj, blag janežev čaj, vsaj verjeti sem morala, da deluje, da mi bo boljše. Potem sem, bila sem še vsa bledeča, nekega dne položila roko na nabrekel trebuh in navadila sem se tega, vzljubila sem to kretnjo, čutila sem, kako toplo ščemenje potuje skozi kožo in greje bledečne ličnice in vse notri, globoko v meni.

Na avtobusu sem se usedla k oknu in kovček položila na sedež zraven sebe. Vstopila sem zadnja, vrata za menoj so se zaprla. Odpeljali smo. Začutila sem, kako se bo isti občutek, ista koprena prezira in obsojajoče nemoči kmalu zgrnila nadme, mogoče še preden se zares naredi jutro.

Gledala sem ven, kačasti ovinki so se kmalu razlezli v dolgo, ravno sivkasto črto, ki se je prašila v steklo in meglila pogled. Pogrevala sem očetove besede, *pusti jo tukaj in pojdi, ne moremo živeti obeh*. Postajale so vedno bolj kamnite in težke, tiščale so ven, skozi okno, na toplo poletno zemljo, hotela sem sleči ta kamniti obod, stopiti v rjavo prst in steči med široko razraščene bezgove grme, kjer me ne bi našle ne njegove besede, ne mamin očitajoči pogled, ne male oči.

Ustavili smo se na dvorišču s škatlasto vratarnico. S še nekaj drugimi smo izstopile in se s prtljago v rokah odpravile proti vratarju v njej. Bile smo omotične od poti, od premlevanj in še bolj, ko se nam je uparjen zrak s fabriškega dvorišča ulegel v pljuča, dihale smo hitro in plitko, s histeričnim smehom smo poskušale prikriti živčnost, ki je razjedala telesa pod zategnjenimi pasovi trenčkotov. Vrtar nas je sprejel pred dolgo steno z lesenimi žepki, v katerih so bili zataknjeni kartončki z imeni, priimki in urami prihoda in odhoda na delo, nekateri skoraj prazni, drugi že dodobra napolnjeni z žigi. Preletela sem svojega in pomislila na vse, ki so prišle od bogvekje, da bi presekale mizerijo tistega, kar jih je prignalo sem. Čez nekaj ur sta bila v enem izmed lesenih žepkov tudi moje ime in priimek in dolga vrsta praznih okvirčkov za ure in dneve.

Potem je stroj vsak dan drdral. Z vso močjo sem stiskala črno pedalco in oči upirala v vbode in šive, ki jih je vdeval v blago, da ne bi zgrešila linije. Najela sem majhno sobo – ni dišala ne po janežu, ne po sivki, ne po soli. Imela je vonj po nečem trpkem in preperem in vonj po blagu, ki sem ga nosila s seboj iz tovarne – morda tako dišijo tiste stare lekarniške knjige na podstrešju. Sklanjala sem se nad plahte blaga, vbodljaji, sukanec in šivi so se vlekli v neskončnost. Prebadali so dan in prebadali so noč.

Šivala sem in parala in spet šivala in robila. Gnala sem stroj, neumorno sem pritiskala pedalko in porivala blago pod šivanko do dneva, ko smo dobili obljubljeni drobiž. Lahko sem si končno kupila karto in moralo bi me zaščemeti, ko sem držala vozovnico v roki, morala bi čutiti prhutanje v trebuhu, ko sem stala pred okencem, pa ga nisem. Zgolj teža mi je iz želodca tiščala nekam gor v goltanec, ko sem izstopila na domači postaji. Na poti do doma sem razvlekla korake bolj, kot je bilo treba. Čakali so me že, čakali so mene in tisto kuverto, preštevali so, malo odkimavali, nato smo se posedli za mizo. In prišli so vsi in ona, zaobjel me je duh, sladkast nežen duh, *Pimpinella anisum*, zaobjel je celo vežo in hišo in ves prostor. Za hip sem zamižala in razklenila roke, da bi ga lahko vdihnila odprto, široko, polno in celo. Pričakujoče sem dvignila veke in odprla naročje. Male oči so bodle s pogledom, ničesar razposajenega ni bilo v njih. Usedla se je na drugo stran mize. Lesena ploskev med nama se je podaljšala v kilometre in neskončne daljave in zdela se je, da jo nevidne roke raztezajo, še raztezajo in vlečejo kot testo za zavitek, ki postaja vse tanjše in tanjše in se bo zdaj zdaj razparalo. In vse na drugi strani je postajalo majhno in še bolj majhno, dokler se ni spremenilo v drobtino, ki jo bo nekdo robato frcnil z mize. Roki sem potegnili nazaj k sebi in stisnila dlani v pletež. Zamižala sem in vdihnila. Mama je na mizo nosila zajtrk. Kavov, kruh, šunko, sir in jajca, nazadnje še sveže nariban hren. Nepripravljena sem na vso moč zajela oster vonj. Oči so se mi zasolzile, zapeklo me je čisto v pljuča in še dlje.